

2.2.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASTIETOJEN SÄHKÖISESTÄ KÄSITTELYSTÄ

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkistanut ehdotukset laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Liikennevakuutuskeskukselta ei ole pyydetty lausuntoa, mutta Liikennevakuutuskeskus (LVK) haluaa esittää lausuntonaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevasta lakiluonnoksesta seuraavaa. Liikennevakuutuskeskus pitää lakiehdotusten tavoitteita kannatettavina. Asiakastietojen keskittäminen yhteen rekisteriin, tietojärjestelmien yhtenäistäminen ja sähköinen tiedonhallinta edistävät osaltaan digitalisaatiota, joka on yksi hallituksen strategisista kärkihankkeista. LVK haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että lainsäädäntöhankkeessa otetaan huomioon myös vahinkovakuutuksen ja erityisesti liikennevakuutuksen asema. Vakuutusala on merkittävä potilastietojen hyödyntäjä, joten on sekä hoitolaitosten että asiakkaiden etu, että tuleva asiakastietolaki mahdollistaa asiakastietojen välittämisen myös vakuutusyhtiöille ja –laitoksille.

Lakisääteisestä liikennevakuutuksesta korvataan liikennevahingoissa loukkaantuneiden osallisten henkilövahingot. Korvaustoimintaa hoitavat pääosin yksityiset vakuutusyhtiöt. Lakisääteisen vakuutuksen korvaustoiminta katsotaan kuitenkin julkisen tehtävän hoitamiseksi.

Liikennevakuutuksen korvaustoiminnan kannalta on välttämätöntä, että korvausasiaa käsittelevällä vakuutusyhtiöllä on käytössä korvauksenhakijaa koskeva lääketieteellinen selvitys. Tietoja tarvitaan mm. työkyvyttömyydestä johtuvien ansionmenetykskorvausten ja työkyvyttömyyseläkkeiden, aineettoman vahingon korvausten sekä sairaanhoito- ja kuntoutuskulujen korvattavuuden arvioinnissa. Liikennevahingoissa loukkaantui vuonna 2015 n. 18.000 henkilöä. Vakavat henkilövahingot ovat vireillä vuosikymmeniä ja yhteen vahinkotapaukseen voi liittyä jopa kymmeniä terveydentilaa koskevia selvityspyyntöjä. Pyyntöjen peruste ja välttämättömyys arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Määrällisesti kysymys on kuitenkin merkittävästä joukosta selvityspyyntöjä ja näihin liittyviä vastauksia. Edellä mainittu huomioon ottaen on tärkeää, että tietojenvälitys on jouhevaa.

Tällä hetkellä potilastietoihin liittyvät asiakirjapyyntöjä kohdistetaan lähtökohtaisesti hoitolaitoksiin, josta potilastiedoista välitetään vakuutusyhtiöihin pääosin paperilla. Sähköisiin ratkaisuihin siirtymistä ovat rajoittaneet mm. potilastietojärjestelmien moninaisuus, joka on vaikeuttanut teknisten rajapintojen muodostamista vakuutusyhtiöiden järjestelmiin. Lisäksi salassa pidettävän tiedon tietoturvalliseen välittämiseen verkossa soveltuvat tekniset järjestelmät ovat alkaneet laajamittaisesti yleistyä vasta viime aikoina. Potilastietojen

2.2.2017

välittämisen prosessi on nyky muodossaan hallinnollisesti tarpeettoman raskas ja hidas. Terveydentilatietojen keskittämisellä ja tietojenvaihdon sähköistämällä on siten saavutettavissa huomattavaa tehostumista nykytilaan verrattuna.

Vakuutusyhtiön tiedonsaantioikeudesta liikennevahinkoasioissa on säädetty liikennevakuutuslaissa.

Julkisen sektorin terveydenhuollon yksiköllä on oikeus saada liikennevahingossa vammautuneen potilaan hoidosta ns. täyskustannusmaksu, joka vastaa annetun hoidon todellisia kustannuksia. Liikennevakuutuslain 56 §:n 1 momentin mukaan julkisen terveydenhuollon toimintayksikön on täyskustannusmaksun saamiseksi annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutusyhtiölle korvausvastuun selvittämistä ja täyskustannusmaksun maksamista varten potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä tarkoitetut välttämättömät tiedot hoitokäynneistä. Hoitolaitoksen on siis vakuutuskorvauksen saadakseen toimitettava hoitoa koskevat potilasasiakirjat vakuutusyhtiölle. Vastaava velvollisuus potilasasiakirjojen toimittamiseen koskee myös yksityisen sektorin terveydenhuollon toimijaa (Liikennevakuutuslain 58 § ja 59 §).

Liikennevakuutuslain 82 §:n 3- kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä on oikeus salassapitovelvollisuutta ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä vahinkoa kärsineen kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä sosiaalipalveluiden tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä tämän laatima lausunto ja muita tietoja potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta. Tiedonsaantioikeus koskee myös potilasasiakirjamerkintöjä, ei ainoastaan lääkärilausunnon muodossa annettavia selvityksiä. Selvytyden vuoksi todettakoon, että tiedonsaantioikeus on voimassa olevan lainsäädännön nojalla laaja ja voi koskea myös muita kuin vakuutustapahtuman johdosta korvattavaan hoitoon liittyviä potilasasiakirjoja. Tietoja voidaan pyytää mm. ajalta ennen vakuutustapahtumaa sekä eri lääketieteen erikoisaloilta. Tämä on välttämätöntä mm. siksi, että voidaan arvioida mikä osuus potilaan työ- tai toimintakyvyn alenemasta johtuu vakuutustapahtumasta ja mikä mahdollisesti vakuutustapahtumasta riippumattomasta sairaudesta tai vammasta.

Tällä perusteella esitämme seuraavaa:

- Liikennevakuutuskeskus pitää ensiarvoisen tärkeänä, että uusi asiakastietolaki mahdollistaa potilasasiakirjojen välittämisen liikennevakuutusyhtiöille sähköisesti luonnoksessa perustettavaksi esitetystä rekisteristä.
- Tietojensaantioikeutta ei tule rajoittaa ainoastaan lausunnon muodossa laadittuihin lääketieteellisiin selvityksiin, vaan sen tulee ulottua myös potilasasiakirjoihin. Potilasasiakirjat ovat välttämättömiä lakisääteisen liikennevakuutuksen korvaustoiminnan hoidossa.
- Uusi asiakastietolaki ei saa rajoittaa liikennevakuutusyhtiöiden ja Liikennevakuutuskeskuksen liikennevakuutuslain mukaista tietojensaantioikeutta (Liikennevakuutuslain 56 §, 58 §, 59 §, 82 §)

2.2.2017

Edellä esitetty keventäisi selvityspyyntöihin liittyvää hallinnollista taakkaa sekä hoitolaitoksissa että vakuutusyhtiöissä ja nopeuttaisi korvausprosessia, jonka johdosta vakuutetuille ja korvauksenhakijoille voitaisiin maksaa korvaukset entistä nopeammin. Ehdotuksemme ei myöskään laajentaisi vakuutusyhtiöiden tiedonsaantioikeutta nykyisestä.

Ulla Niku-Koskinen
Toimitusjohtaja

Antti Tuulensuu
esittelijä, korvauspäällikkö